

felismerte s elfogva előbb a városházára, majd pedig a lyceumba vitte, ahol az összes kanonokok, a rendőrök és mások sokan is voltak már elfogva.

A foglyok legnagyobb része meggyónt nála és ő maga is megkapta a végső abszolúciót. A következő napokban négy óra hosszat tartó rettenetes lövöldözést hallottak, de nekik semmi bajuk sem történt. A kormánycsapatok közeledése alkalmával azonban a zendülők — látván, hogy át kell adniok a lyceumot, — négy hordó dinamitot helyeztek ott el, hogy légbe röptésék az épületet. Meggyújtották a kanóc végét s elmenekültek. Mikor a foglyok ezt a nagy veszélyt látták, kiugrottak az emeleti ablakokból is. Ezek majdnem mind megmenekültek. Pallarés úr azonban oly szerencsétlenül esett egy kis épület tetejére, hogy agyonütötte magát.

Pastor úr hat szeminaristával utolsónak maradt a szemináriumban. A kert ajtajában valamennyiüket legyilkolták.

A gioni missióspapok is sokat szenvedtek a zendülőktől.

Hogy fogalmunk legyen az oviedoi kegyellenségekről, közöljük még Gonzalez missióspapnak ft. Coste úr, a generális-atyja általános tiltkárához intézett levelének egy részletét is.

„Az oviedoi sajnálatos méészárlások a forradalmak legvéresebb napjaira emlékeztettek. Elfoglalták, felgyújtották vagy felrobbantották a köz-, magán- és egyházi épületeket; a papokat, szerzeteseket, apácákat és polgárokat üldözték és lemészárolták, de nem egyszer előbb még kegyetlenül meg is csonkították őket. Egy szerzetest elégettek, de még előbb mind a két lábát levágták. A zendülők dinamittal felrobbantottak egy villamost, egy tehervonatot és tizenöt hidat. Nem kímélték meg a nagy szemináriumot, amelyet öt missióspap vezet. Főtisztelendő Pallarés Tamás urat és Pastor Vince urat, akít csak nemrég helyeztek Oviedoba és González Salustien segítő-testvért október 15-én meggyilkolták.

A zendülők több száz mázsa dinamittal, tizenkét ágyúval és több ezer puskával rendelkeztek, melyeket a nemzeti fegyvertárból raboltak el. A lyceum felrobbantásakor nyolcvan hulla maradt az omladékok alatt. Ötven rendőr is itt veszett el, mint kötelességteljesítésük áldozata. E holttesteket mind el kellett égetni, mert a lövöldözések miatt lehetetlen volt elszállítani őket. Ugyanezen okból igen sok más hullát is a magánkertekben kellett eltemetni.

A kormánycsapatok az Idegen-légio segítségével végre legyőzték a zendülőket. Akiket el nem fogtak, a hegyekbe menekültek, ahonnét heteken át csoportonként váratlanul támadták meg a véderőt.

Az ily kegyetlen túlzások természetesen szigorú bűnhődést vonnak maguk után. Még október 28-a előtt már huszonegy halálos ítéletet hajtottak végre.

Hitbuzgalmi lap. Megjelenik havonta, júl. - aug. kivételével. A kiadásért felel: Proiszl Angela tart. főn. Felelős szerkesztő: Áronffy Ferenc tart. ig. Nyomatott az „Irgalmasnővérek Házinyomdájában” Budapest. Felelős vezető: Laiszky Jenő

Róma világosságában.

ENCIKLIKA AZ IFJÚSÁG KERESZTÉNY NEVELÉSÉRŐL.

Rómában harmadik látogatásunk Szent Pál bazilikájának szől, mely az osztiai kapun kívül három kilométernyire emelkedik azon a helyen, amelyen a jámbor Lucina Szent Pál apostol testét eltemette. A templom mai alakjában nagyszabású és nagyszerű. Nyolcvan gránit-oszlop öt nagy hajóra osztja fel, mely fölött a pompás, faragott és aranyozott mennyezet uralkodik. A templomhajó körül látjuk az összes pápák mozaikképeit Szent Pétertől kezdve XI. Piusig. A főoltár fölött ez az egyszerű fölírás díszlik: *Tu es Vas electionis. Kiválasztott edényem vagy nekem.* (Ap. csel. 9, 15.)

Mielőtt azonban e kiválasztott edénnyé lett s kiváló eszköz-zévé a pogányok megtérítésének, Saul, a farizeus, előbb tarzusi gyermek volt, majd jeruzsálemi tanuló, majd pedig az Egyház üldözője. Mint zsidó s mint római polgár megtérése után az Anyaszentegyház javára fejtette ki természeti és kegyelmi tulajdonságainak egész gazdagságát. Szent Pál is élő példája annak, mi-csoda jót művelhet a jó nevelés. Folytassuk tehát Enciklikánk ismertetését.

KIRE TARTOZIK A NEVELÉS?

A család és a polgári társadalom joga a nevelés a természet rendjében. A természetfölötti rendben azonban legkiválóbb joga a nevelésre az Anyaszentegyháznak van.

A harmadik társaság, — mondja ugyanis Őszentsége, XI. Pius pápa — amelybe az ember a kegyelem isteni életére születik a kereszttség ál-

tal, az Egyház, mely természetfölötti és egyetemes társaság. Továbbá tökéletes társaság is, mert megvan benne minden eszköz a cél elérésére, mely nem más, mint az ember örök üdvössége.

AZ EGYHÁZNAK ISTENTŐL NYERT JOGCÍME A NEVELÉSRE.

A nevelés elsősorban és túlnyomólag az Egyházra tartozik és pedig Istentől kizárólag ráruházott, kettős természetfölötti jogcímen.

Az első jogcím az isteni Alapítójától nyert legfőbb tanítóhivatal tekintélyében és kifejezett küldetésében rejlik.

„Minden hatalom nekem adatott az égen és a földön. Menjetez tehát, tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevében; tanítván őket megtartani mind, amiket parancsoltam nektek. És én veletek leszek a világ végezetéig. (Mt. 28, 18.)

A második jogcím az a természetfölötti anyaság, mellyel az Egyház, Krisztus szeplőtelen jegyese, szentségeivel és tanításaival szüli, táplálja és neveli a lelkeket a kegyelem isteni életére. Ezért joggal állítja Szent Ágoston: „Nem lehet Isten atyja annak, aki az Egyházat, mint anyát visszautasítja.”

Ebből szükségképen az következik, hogy az Egyház nevelői küldetésének eredetében és gyakorlásában is bármely földi hatalomtól független és pedig nem csak küldetésének tárgyát, hanem a céljához vezető eszközöket illetőleg is.

Ezenkívül az Egyháznak elidegeníthetetlen joga és egyúttal fölmentést nem tűrő kötelessége is, hogy gyermekeinek nevelését bármilyen jellegű és fokozatú, nyilvános és magán intézetekben ellenőrizze és pedig nem csak a vallásitanítás, hanem minden más tudományág vagy irányelv ügyében is, amennyiben összefüggnek ezek a vallással és erkölccsel.

Verdier kardinális nagy melegséggel utal erre „Az iskolai kérdés”-ről írt értekezésében:

„Nagy pápánk az ő magas látószögéből körvonalazta a katolikus Egyház nevelői szerepét. És ez a szerep legfőbb és független. Kiterjed mindarra, ami a szellemi rendben szükséges vagy hasznos lehet a keresztény nevelés és a lelkek üdvössége céljából. A nevelés nagy művében tehát semmi sem maradhat idegen az Egyház befolyásától. Oka ennek pedig az, hogy az ember életében minden emberi ténykedés az üdvösséget érdekli és az erkölcsbe vág, amelynek az Egyház az őrzője.”

TÉNYEK.

Az Egyház eme joga tényeken alapul, melyeket a történelem minden egyes lapja elénk tár. Verdier kardinális felsorolja e tényeket a „A gyermek és az Egyház” című fejezetében:

Tény, hogy a katolikus Egyház kétezer év óta századokon keresztül nagyszámú népcsalád kebelében a legkiterjedtebb és legjótékonyabb szerepet vitte. Ő volt legfőbb zászlóvivője vagy jobban mondva *anya* a civilizációnak és pedig még inkább tanítézetei, mint egyéb természetes és természetfölötti intézményei által.

Tény, hogy a katolikus vallás legelszántabb hívei, akik annak elveit teljes mértékben kifejezték életükben, a *Szentez*, mindenkor az emberiség legigazibb hőseinek és a magasabb erkölcsi élet legeredetibb képviselőinek ismertettek el.

Tény, hogy a jelenkorban is több mint háromszáz millió civilizált ember — akikről legkevesebb, amit mondhatunk, az, hogy az erkölcsös emberek színe-javát alkotják, — a katolikus vallás hívei.

Tény, hogy a katolicizmus legfőbb fejét, a Pápát, az egész világ úgy tekintti, mint az erkölcsi erő képviselőjét, sőt mint az egész világnek egyedül igazi erkölcsi tekintélyét.

Tény, hogy a katolikus Egyház ma is úgy, mint mindenkor, igazi őrzője, sőt egyedüli őrzője atyáink erkölcsének s kortársaink minden erőlködésük ellenére sem tudták még pótolni.

Tény, hogy az Egyház a természeti igazságokat is megőrizte és belevitte azokba a magasabb, gazdagabb és még jótékonyabb igazságokba, amelyek a természetfölötti rendbe tartoznak.

Tény, hogy a katolikus Egyház a *legnagyobb nevelő*. S vajjon ki az, aki megvonhatná tőle ezt a címet? Múltja és jelenje egyaránt követelik ezt számára.

Tény az is, hogy kizárólag csakis az Egyházban van *pedagógiai gazdagság*. Igazán a lelkek anyja. Ezt a lelki anyaságot az Alapítójától nyert küldetés és a benne létesített különleges intézmények ereje által kapta. Az Egyház feladata, hogy minden lélekben megteremtse és fenntartsa az életet, a magasabb életet, Krisztus életét. Ezért, mint édesanya a bölcső fölött, úgy őrökdi a lelkek életén. De még ez sem elég. Egészen behatol a lelkiismeret szentélyébe, hogy ott őrökdiék, ítéljen, szentesítsen minden indulatot, minden érzelmet, minden akaratot.

(Folytatjuk.)

Marillac Szent Lujza dicsősége.

Szenttéavatásának triduumán mondotta Pápa
Magyarász Ferenc dr. ciszt. r. plébános.

Marillac szent Lujza halála után kis időre, 1660 júl. 24-én Depaul szent Vince egybehívta az irgalmasnővéreket és azt mondta, örökítsék meg szentéletű alapítónőjük emlékét azzal, hogy mindenki elmondja, ami őt a Boldogulnak életéből, tanításából, példájából leginkább megfogta, meghatotta, lekötötte. Szent Vince int az egyik nővérnek, hogy kezdje tehát. Annak a szemét elfu-

totta a könny, szavát elfojtotta a sírás, és csak annyit bírt zokogni: Majd a végén...

Mi is végére értünk az ünnepi sorozatnak, amelynek folyamán — amit a gyermeki tisztelet és szeretet, amit a tudomány és művészet a Szentnek tiszteletére koszorúba tudott fűzni, — leraktuk az ő lábaihoz.

Én is most a végén szót kérek; mert amit most mondandó vagyok, annak nincsen vége sohasem. A tiszteletnek és hódolatnak, a tanítás- és példakövetésnek, az ünnepből merített vallásos ihletnek és erkölcsös jóféléletnek nem szabad véget érniök addig, amíg minmagunk el nem érjük végünket.

És mi az, aminek nincsen vége Szent Lujza életében? Az ő *dicsőségének!*...

A Szentek tisztelete — úgy, amint az a katolikus Egyházban az apostolok kora óta szokásban van, — 1. tárgyában, 2. módjában, 3. terjedelmében és 4. tartamában meghaladja a világ minden dicsőségét.

1. A dicsőség mindig valamilyen jótulajdonságnak elismerése, amelyben valaki a többiek fölött kiemelkedik. A dicsőség rokon a tisztelettel, hisz ez is valamilyen felsőbbségnek elismerése. De a dicsőség többet mond a tiszteletnél. Mert míg ez utóbbinál elég az érzelem, a dicsőséghez tartozik, hogy azt szóval, írásban, képpel, szoborral, emlékművel, stb. hirdessék.

A dicsőség eme fogalmából önként következik, hogy a dicsőség mind attól függ, ki mit tart nagynak, kiválónak.

Ott van pl. az uralkodó fejedelmek dicsősége. Milliók hódolata, szónokok és írók vetélkedése, diplomaták síma udvariassága, szolgasereg néma meghunyászkodása vagy hangos hízelgése. Dicsőségnek ez is dicsőség. De vajjon mennyi benne az őszinte tisztelet, az igaz érzés és mennyi benne a számítás, az önzés vagy a félelem?...

Dicsősége van a tudománynak és művészetnek is. Ez még tán a legtisztább dicsősége a világnak, amikor a tudósnak, a költőnek, az írónak, a művésznak homloka köré az elismerés babérját fűzi. De ugyebár, hány nagyja van a világnak, aki életében majdnem éhenhalt és akkor kapta ezt a babért, amikor már semmi hasznát sem látta?

Milyen más, milyen egészen más a katolikus Egyház Szentjeinek dicsősége! Bennük a legtisztább, a legfőbbesébb értékeket tiszteljük: a hitet, melyet Szent Pál szerint jó harcban mindig megőriztek; az erkölcsöt, melyen szeplőt, foltot nem tűrtek;

a vallásosságot, mellyel a hétköznapi élet fölé emelkedtek; a türelmet, mellyel soha senkinek terhére nem estek; a békességet, melyet mindenkivel szemben föntartottak; az alázatosságot és szerénységet, mely oly kedvesekké tette őket az emberekkel való érintkezésükben; az irgalmasságot, mellyel másnak minden testi-lelki baját a magukévá tették; az önfegyelmézést, mely megóvta őket az emberi indulat alkalmatlan kitöréseitől; a mértékletességet, mellyel — bár ők is emberek voltak, — az embernek rosszabbik énjét mindig meg tudták fékezni; mindenkifölött a tisztaságot, mely testben járó angyalokká, a romlott világ posványában ékeskedő liliomokká tette őket, meg a szeretetet, melynek kettős szárnyán felebarátaikon át Istenhez emelkedtek.

Ez a Szentek dicsősége. Ezt hirdetjük, valljuk és tiszteljük mi bennük.

2. De milyen egészen más is a módja annak a dicsőségnek, ahogy a katolikus Egyház az ő Szentjeit övezi!

Mit tehet a világ? Szobrot emel, képet fest, utcát nevez el az ő nagyjairól. Emlékünnepeket rendez szónoklatokkal, díszlakomával, felköszöntőkkel, ujságcikkekkel, ünnepi ódával, emlékalbummal. Ennél többet a világ akarva sem tud tenni nagyjai tiszteletére. Nem mondom, hogy ez kevés. Nem mondom, hogy ez is nem dicsőség. De mi ehhez képest, ahogy a kat. Egyház tiszteli Szentjeit! Mi ez ahhoz képest, mikor a kat. Egyház imádkozik a Szentjeihez! Mikor leborul előttük. Mikor a pápák térdenállva köszöntik őket... Mikor öt világrész betegei hálával gondolnak arra a Marillac szent Lujzára, aki számukra a betegápoló irgalmasságot megszervezte. Ó, mi a világ dicsősége ehhez képest!

3. De még nem mérítettük ki ezt a különbséget.

Az ember dicsőségének fénye mellett ott az *árnyék*: nem lehet általános. Korlátai vannak: a nyelv, a nemzetiség, a kor, az ízlés, a kényszer, a terror, stb. Nem úgy a Szentek dicsősége. Itt nincs vámhatár, nincs országhatár, nincs fehér és sárga faj, nincs óvilág és újvilág...

Csak egyet: Szent Lujza szerete manap kb. 40 ezer tagot számlál a világon. 40 ezer szürke betű, mely mind az ő dicsőségének szövege, kottája. 40 ezer fehér virág, mely mind az ő oltára előtt térdel. 40 ezer kis villanykörte a világ sötét éjszakájában, a szeretet lángjával. 40 ezer kis patak a Marillac óceán felé futó habokkal. 40 ezer csillag az ő napja körül keringve, onnan merítve fényt és meleget. Ó, mintha hallanám szavát ott fenn az örök dicsőség trónusán: Világ, ezt csináld utánam, ha tudod!

Világ, te szegény világ, bárcsak tudnád, mi a másvilág dicsősége!

4. A Szentek dicsőségét nem lehet földi idő mértékével mérni. Először is a világ dicsősége — amint terjedelemre nem volt általános, — úgy időre sem általános. Jönnek új nemzedékek, melyeket hidegen hagy a régiak dicsősége.

Nem úgy a Szenteké. Annak a betűi Szent Péter sziklájába vannak vésve, azon pedig a pokol kapui nem vesznek erőt. Annak dallama a szférák zenéje, az Angyalok dala; az pedig el nem múlik soha.

Lehet, sok minden megváltozik a világon. Új népek, új kultúrák, új társadalmi, politikai, gazdasági berendezéssel, új irodalommal és művészettel. De vallás nélkül, kat. vallás nélkül nem lesz új világ sohasem. Lehet, hogy eljön a fehér faj pusztulása: lesz új 40 ezer, 40 ezerszer 40 ezer sárga vagy fekete nővér is, Szent Lujza fehér lelkével.

... Szent Lujza kívánságára azt írták egyszerű sirkeresztjére: *Spes unica*, egyetlen reményem. Igen, a kereszt volt az ő egyetlen reménye; nem családjának nemesi származása, nem férjének udvari állása; de még az a jó sem, melyet a földön gyakorolt, az érdem sem, melyeket szerzett. Sőt hozzá merem tenni, még az a megszámlálhatatlan jó sem, amelyeket leányai eddig gyakoroltak és ezentúl gyakorolni fognak abban a szent igyekezetben, hogy az Úr Jézust kövessék, akiről megmondotta Szent Péter apostol, hogy körüljárt, jót cselekedvén. Szent Lujzának egyetlen reménye a kereszt volt: az a kereszt, amelyet Krisztus Urunk hordozott és az ő vállaira rakott. Egyetlen reménye a kereszt volt; egyetlen, örök, végtelen jutalma is a keresztrefeszített isteni Üdvözítő.

Spes unica — spes nostra! Ó megdicsőült Szentünk, te pedig légy a mi reményünk példád által, melyet híven akarunk követni és közbenjárásod által, mely megszerzi számunkra példád követéséhez a szükséges kegyelmeket. *Spes unica — spes nostra!* Légy különösen pártfogója, reménysége a te lelki családodnak, hogy mindenhol és mindenkor lelkesen járjon nyomdokaidban, amíg a gondjukra bízott lelkekkel együtt egykoron el nem ér oda, ahol nincs már reménység, csak teljesülés végtelenül, örökre! Amen.

A Társulat iskolájában. (Nagyontisztelendő Chaplain anyától.)

A Szeretet-leánya a közös életben.

Rendszeret. — Tisztaság.

Dicső Anyánk a szegénység iránt való szeretetében elnyűtt és foltozott ruhában járt ugyan, de azt méltóságban és kifogástalan tisztaságban viselte. Szent Vincével együtt ő is elmondhatta, hogy „ruházata sem pezsétes, sem rongyos.”

Boldog emlékü Devos anya — ki Szent Anyánknak egyik leghűségesebb követője volt, — nagyon egyszerű és mindig tiszta volt öltözkéiben. Nem volt benne semmi keresettség, de a legkisebb hanyagság és rendetlenség sem volt nála tapasztalható; sem olyasmi, ami feltűnővé tette volna. Ugyanezt a rendszert és rendezettséget kívánta meg a többiektől is és nem tűrhette, hogy valami szakadt avagy pezsétes holmit viseljenek magukon.

A szegénység szeretete és gyakorlása tényleg nem zárja ki azt a gondot és éberséget, amit a külső tisztaságra kell fordítanunk; a szerzetesi méltóság ezt kötelességünk is teszi. „Szentruhánkat meg kell tisztelnünk” — mondotta boldog emlékü Lequette anya. Egy elhanyagolt és nem egészen tiszta nővér mindig kellemetlen benyomást kelt; a külsején megnyilvánuló tisztaság és rend a legtöbbször megmutatja, milyen tisztaság honol a szívében.

A tisztaság nem luxus és „egyben igen szegények és igen tiszták is lehetünk” — mondotta Vérot nővér.

A gondos és rendezett irgalmasnővér jókor javítgatja szentruháját, a lépcsőkön fölemeli a ruhaaljat és minden rábízott holmira nagyon vigyáz.

„A Szeretet-leánya szeresse szentruháját; és ha gyakorlatban nem mutatja ki ezt a szeretetét, nem méltó annak viselésére.” — E szavakat Leme da Cintra kardinális mondotta a Szent Anyánk tiszteletére Rio de Janeiroban tartott Triduum alkalmával.

„Egy nővér, aki elhanyagolná ruhaneműjének javítgatását és gondozását azon ürügy alatt, hogy inkább a külső művekkel foglalkozik, igen rosszul magyarázná a szegénység szellemét” — mondotta Buchepot nővér.

A rendszerető nővérnek gondja van arra is, hogy könyveit elég erős papírba kösse be, hogy meg ne rongálódjanak, amint erre a szemináriumban tanítottak bennünket. Nem is tesz túlsok képet bele, nehogy megtáguljon a kötés. Ugyanily gondot fordít

mindarra, ami a Társulat tulajdona, mert hiszen a szerető leány családjának minden ügyét szívében viseli. Ha a könyvtárból könyvet vett ki, mihelyt kiolvasta, visszateszi arra a helyre, ahonnan vette. Ha a társulati szobában dolgozott, mielőtt elhagyná a szobát, helyreteszi a kis számolyt s fölszedi a padlóról az esetleg lehullott vászon- vagy cénadarabkákat. Semmit sem hagy ott rendellenségben egyrészt azért, mert megszokta, hogy mindent jól végezzen, másrészt azért is, hogy másokat megkíméljen attól, hogy kénytelenek legyenek rendbehozni az ő kis rendtelenségeit.

Lamartinie anyán az a külső rendezettség, az a figyelmes törekvés, amellyel megkívánta, hogy az ebédlőben kifeszítsék az abroszokat, az ágyakon rendesen ráncolják a függönyöket, hogy a szegény gyermekek rongyait pontosan összegyűjtögezzék, stb., csak visszfénye volt annak a rendezettségnek, mely lelkében uralkodott; csak megnyilvánulása annak a tökéletes összhangnak, mely gondolatait, érzelmeit és akaratának tényeit uralta.

„Ne fáradjon annyit, kedves Felicitász nővérem; — mondta egy fiatal nővér idősebb társának, — majd később csukjuk be ezt a szekrényt. — Nem, nővérem, úgy kell hagynunk mindent, amint találtuk“ — feleli rá kedves Ciocio nővér a nápolyi központi-házban († 1929). Ezzel a nélkül, hogy rá gondolt volna, Szent Vincének a kis dolgokra irányított figyelmét utánozta, aki többször intette meg övéit, hogy kevés figyelmet fordítanak erre. Nyitva hagyják az ajtót, melyen éppen kijöttek s önmaguk is vádolják magukat, mint hibáról, hogy ezt a feledékenységet elkövették.

Buchepot nővér igazában mondhatta: „Ha egy irgalmasnővérről azt állíthatjuk, hogy rendezett, azzal nagy dicséretet mondtunk róla; mert az ilyen nővér igazi kincse a Társulatnak.“

Isten a rend Istene. Tudta ezt kedves Boyer nővérünk († 1909); azért mindenkor gondja volt rá, hogy fölszedje a földről a lehullott tűt és cénaszálát, s mindent rendben hagyjon a hálóban, a társulati-szobában, az ebédlőben, szolgáló-nővéri kis szobájában... Ez az erényes lélek az ilyen apróságokat is ugyanazon kötelességtudással végezte, mint legfontosabb teendőit. Nem tett különbséget kicsiny és nagy dolog között és egy alkalmat sem mulasztott el, hogy „az örökkévalóságra készüljön“; ezt az erőteljes és eredeti kifejezést a legcsekélyebb tényekre is alkalmazta, amelyeket tiszta szándékkal végzünk.

Kedves jó Bardi nővérünk is († 1927.) valóságos áhitattal viseltetett az Isten háza iránt s azt akarta, hogy ragyogjon az a tisztaságtól. Sokszor látták őt, amint eltávolít egy ottfelejtett pók-

hálót, fölszed egy-egy lehullott papírszeletkét, a kövezet hasadékaiból kitépi a fűszálát... Az isteni Mester pedig azzal jutalmazta meg hűséges aráját, hogy éppen akkor szólította magához, amikor ilyen alázatos kis tényekkel foglalkozott, amelyek nála megannyi szeretetgyakorlatok voltak.

Titoktartás. — Okosság.

Sohase kritizáljuk szokásait annak a háznak, amelyben vagyunk. A környezetet, amelyben élünk, legnagyobb részét magunk alkotjuk. Akármilyen házban jól is, rosszul is érezhetjük magunkat. A jó, okos, jólnevelt nővérek, azok, akik tiszteletteljesek az idősebbek és szívélyesek a fiatalabbak iránt, akik a tekintéllyel szorosan egyesülnek, akik önmaguk felett és nem mások felett őrködnek, — mindenütt jól érzik magukat. Ezek a kedvesnővérek a jópélda illatát hagyják hátra, ha az engedelmesség más-hová szólítja őket és mindenki azt kívánja, bárcsak ismét közéljük kerülne.

Ha új házba érkezünk, azt kívánja az okosság, hogy csak nagyon keveset és mindig csak jót mondjunk arról a házról, amelyet elhagytunk és ne tegyünk összehasonlításokat. Soha sem bánjuk meg, ha követtük a józan okosság e szabályát, ami kivált kezdetben eloszlatja az irányunkban esetleg táplált előítéleteket és kedvező hangulatot kelt azokban, akik — minthogy még nem ismernek, — tanulmányoznak bennünket.

„Végre is, — mondotta boldogemlékü Vérot nővér — egyetlen házban sem élvezhetjük a szívnek igazi nyugalma, a tökéletes boldogságot; a mi házunk az Ég!... Még ha találnánk is oly kivételes házakat, amelyben minden jó megvan, még akkor sem lehetnénk feltétlenül boldogok, mert saját magunkat mégis el kellene viselnünk.“

„Vannak nővérek, — mondja Buchepot nővér, — akik mindent tudni akarnak. Érdeklődnek az iránt, ami történik; elmondják, amit hallottak; elmondják még azt is, amit csak felig-meddig tudnak. S ez a nyomorúságok egész örvényét vonja maga után!“

A kíváncsiság rendesen megszólásra is vezet. „Tudni akarják azt is, amit nem szabadna tudniok — mondja főtisztelendő Verdier atya. — Aki pedig kíváncsian keres, oktalanul keres. Ha ez az egészségtelen kíváncsiskodás kísérti önöket, feleljék neki: Mire való ez?... Nem tartozik reám. Azért vagyunk itt, hogy jót tegyünk s a lehető legjobban tegyünk; mással nem kell törődnünk.“ (1921-ben tartott konferencia.)

Így gondolkodott kedves Peltière nővérünk is († 1890), akinek sokszor volt alkalma hivatalos, sőt kényes látogatásokra elkísérni elüljáróját. Ilyformán sok dolgról tudott a Társulat vagy az egyes nővérek ügyeit illetőleg. De sohasem történt meg, hogy említést tett volna e dolgokról vagy csak sejtette volna is, hogy már előbb tudott róluk. Egyszerűen azt szokta mondani: „Arra, amihez nincs közöm, nem is szoktam figyelni.”

Ha a nővért megbízzák, hogy levelet küldjön a póstára vagy kivegyen a levélszekrényből, ezt diszkrécióval tegye és ne olvassa el a levelek címzéseit. Ha akaratán kívül is felismerne rajtuk egy-egy írást, ne beszéljen róla. Ha nővértársa megkérdené: „Nem jött levél számomra?” — Helyesen azt felelné: „Nem tudom.” Mert tényleg az a kötelessége, hogy ne tudja, kinek jött levél és ebben is csak kötelességét lássa.

Titoktartás és okosság a Társulat békéjének két forrása. Dicső Anyánk oly szép példát hagyott hátra ebben is, hogy Szent Vince nem fáradt bele, hogy megcsodálja és leányainak minden körülmény között ajánlja annak követését.

Gyermeknevelés.

A vallásos érzület fölébresztése.

A Lille-ben tartott egyházmegyei kongresszus alkalmával október havában igen érdekes tanulmányt folytattak a kisdedek vallásos érzületének felébresztéséről. Kivált Larmuseau abbé tárt elénk igen szép gondolatokat, amelyekkel most kiegészítjük a *Visszhangban* már hónapok óta folytatott tanulmányunkat erről a tárgyról. Legalább épülhetnek rajta kedves nővéreink is, hogy ily kiválóan tudós papok és elsőrangú nevelők is érdemesnek tartották, hogy a kongresszusnak egy egész napját a kisdedek nevelésének megbeszélésére fordítsák. Íme tehát az előadónak főbb gondolatai.

„Amiként az édesanya ott ül és figyelni gyermekének reggeli ébredését, úgy figyeljük meg mi is drága kisdedeink ébredését a keresztény életre. Megnyitják tiszta és ártatlan tekintetüket e földi lét realitásaira. Örökdjünk felettük, hogy lelkük, a még alig fakadó kis virág, az is megnyíljék szent hitünk természetfölötti realitásaira. Kicsiny karjukat szeretettel tárják felénk; mi pedig öntsük szívükbe a mennyei Atyának szeretetét. Segítsük az isteni csírákat, Jézus Krisztust, hogy kikeljen és növekedjen lelkükben.

Manapság rendkívüli fontosságot tulajdonítanak a kisdedek első nevelésének a bölcsődékben, a gyermekkertekben, az óvodákban, a napközi-otthonokban. Azért nem volna helyes, ha mi,

keresztény nevelők, minden gondunkat csak a higiénia és a modern kívánalmaknak megfelelő elhelyezésükre fordítanók és csak másodsorban törödnénk első vallásos nevelésükkel. A többi közt jegyezzük meg jól ezt a kitétel: „Az *Actio Catholica* már a bölcsőben kezdi meg toborozni és alakítani jövő harcosait.” — Hogyan hanyagolhatnók el tehát mi a gyermekek első vallásos nevelését?”

Larmuseau abbé — miután elismerte, hogy a pedagógia és gyermek-psychologia haladásával tapasztalati körünk és tudásunk is mindinkább nyer, — mindamellet azt állítja, hogy eredményes apostolkodás a kisgyermeknél csak úgy lehetséges, ha igen nagy önfeláldozást, türelmet és nagyfokú alázatot viszünk bele. Legfőbb akadálya a gyermek-lelkek megszentelésének az, hogy a nevelőből hiányzik a természetfölötti érzület.

Mi, a Szeretet-leányai, készsággel elismerjük ennek igazságát, hiszen nagyon sokszor tettük ezt már elmékedéseink tárgyává. Ez előadás folyamán kövessük inkább ama „segédforrásokat”, melyeket maguk a kicsinyek nyújtanak nekünk feladatunk megkönnyítésére. Eme hathatós segítőinket még nem ismerjük eléggé, ámbár sejtethjük létezésüket.

1. A *vallás világában* ne feledjük azt a tényt, hogy a gyermek szükségét érzi Istennek. Vajjon felhasználjuk-e ezt a szükségérzetét? „Amikor először beszélünk neki a jó Isten létezéséről, — írja Pater Vayssiére, — értelme ezt rögtön felfogja és örömmre hangolja. Rendkívüli könnyűséggel jut el Isten fogalmához a szó filozófikus értelmében; megérti, hogy a jó Isten mindennek létoka, a végtelen bölcsesség, az örök jutalmazó és büntető...” A kisded ösztönszerűleg vonzódik Istenhez; egyenes hite kizár minden kételyt és még csak nem is csodálkozik semmin.

Mit több, a megkeresztelt gyermekben a kegyelem még inkább erősíti ezt a természetes vonzódását Istenhez. Vajjon hi-szünk-e eléggé ebben a kegyelemben? Vajjon kiaknázzuk-e eléggé a természetfölötti életnek ezt az energiáját, mely úgy lakozik lelkükben, mint a csíra a magban?

2. Az *értelem világában*. Ne feledjük, hogy a három-hatéves gyermeknek még igen kevés a szókincse. És mi, kivált a valásoktatás terén, akaratlanul is nehéz, neki idegen szavakat használunk. Annyi ez, mintha semmit sem mondtunk volna nekik; egyszerűen nem értik meg. De hát nem mi vagyunk-e azok, akik őket nem értjük meg?

Világítsuk meg s tegyük elevenné tanításunkat konkrét példákkal, elbeszélésekkel, kivált a szent Evangélium köréből. A gyermek részéről hatalmas segítőtársunk lesz az ő képzelőtehetsége, mely figyelmét teljesen leköti.

3. *A cselekvés világában.* A gyermek mindig mozgásban van. Természetéből kifolyólag állandóan cselekednie kell. Aknázzuk ki ezt a szükségletét. Használjuk fel energiáit a keresztény nevelés érdekében. Mindenekelőtt magunk is légyünk tevékenyek s elevenek; szavainkat megfelelő gesztusokkal kísérjük. De még sokkal inkább cselekedtessük magát a gyermeket. Nem történik-e meg gyakran, hogy éppen azért, mivel túlhosszú ideig kívánunk tőlük mozdulatlanlanságot, idegenkednek a vallásyakorlatoktól?... Engedjük meg nekik, hogy alkalmas mozdulatokkal s változatos testtartásukkal is kifejezhessék vallásos érzületüket. Ilyen mozdulat lehet például, hogy csókot hintsenek a Tabernákulum felé, telve hittel és szeretettel; hogy a kis Jézuska kelengyéjét készítsek; hogy papírvirágocskákat készítsenek az Úr Jézus oltárára, stb.

4. Még egy hatalmas cselekvési szükségletét is felhasználhatjuk a gyermeknek: *utánzási ösztönét.* Szeretessük meg velük ügyes módon a szép példákat, a vonzó és igazi példaképeket. A Szentek élete s különösen azok gyermekkorára igen nagy hatással van a kicsinyekre. De főképen ismertessük meg velük a kis Jézus életét, aki úgy élt, mint ők, iskolába járt, mamájának segített. Arra törekedjünk, hogy a názáreti Gyermek igazi kis barátjuk legyen, aki mindig közelükben van s ők igyekeznek hozzá hasonlókká lenni s neki örömet szerezni.

Lám, a jó Isten mennyi természetes és természetfölötti eszközt bocsát a nevelő rendelkezésére; használjuk csak ki! Ám ehhez az illetékességen és a természetfölötti lelkületen kívül bizonyos *anyai érzület* is kívántatik; e nélkül sohasem érthetjük meg és érhetjük el a gyermek lelkét; bizonyos „szívbeli gyöngédség,” mondaná Szalézi Szent Ferenc; veleszületett vonzódás és hajlandóság a kicsinyekhez.

Kérjük kedves nővéreinket, hogy írják le és küldjék be a kis Lujza-nyomdába a Csodáséremmel kapcsolatos mindazon rendkívüli imameghallgatások: gyógyulások, megtérések, stb. történetét, amelyekről újabban tudnak, de az idő, hely és egyéb fontosabb körülmények megjelölésével amelyek azokat hitelessé teszik. Fogytán vannak a Csodásérem-füzetek s új kiadás vált szükségessé, újabb csodákkal.

Az élet alkonyán.

2

Az elaggottak szolgálata.

A Szeretet jó leányai ezerféle módot találnak ki, hogy ápoltaiknak megkönnyítsék az aggkor nehézségeit. Nagy gyermekek ezek! És pedig szenvedő gyermekek. Azért minden kigondolható gyengédséggel igyekezzenek őket kényeztetni testileg is, erkölcsileg is.

Kedves öregeink annál boldogabbak lesznek nálunk, mennél gyakrabban idézzük emlékezetükbe múltjukat és mennél inkább megengedjük nekik, hogy értékesíthessék még tudásukat és tennikarásukat. Ő, az is igaz azonban, hogy a legtöbb városi menedékházban szigorú szabályzatok vannak, amelyeket nem szabad figyelmen kívül hagynunk!...

Hogyan ne fogna el például egy öreg kertész halálos unalom, amikor a szabad természetben töltött hatvan évi munkássága után egyszerre csak megfosztva látja magát a kapától és gereblyétől?... S az a másik, aki jól értett az asztalos-mesterséghez vagy a szereléshez, nem volna-e büszke és boldog, ha itt-ott valami kis javítási munkával bíznók meg? Ilyformán majd otthon érzik magukat nálunk!

Arra is törekedjünk, hogy az állapotukhoz mért egyszerű berendezés mellett az egészségi szabályok betartását is javukra fordítsuk. Amint világosak és vonzók iskolatermeink, bölcsődéink, ingyen-rendelőink, éppúgy rendezzük be izléssel az ő termeiket is. Igaz, hogy egyik-másiknak ellenszenves ez a tisztaság, mely annyira elüt attól a környezettől, amelyben élete legnagyobb részét töltötte. Lassan-lassan azonban hozzászoknak a rendezés és tisztasághoz is.

Rendezzünk számukra időről-időre kis ünnepeket is. Forduljunk ilyenkor De Marillac Lujza-egyesületeinkhez. A Lujzikák fiatalos kedélye elsímitja majd arcuk redőit és örömet varázsol szemükbe. Ápoljuk őket nemcsak részvétellel, hanem szeretettel is. Öreg szívük így majd meglágyul a kegyelem napjának hatása alatt; a nővér gondos ápolásában előbb vagy utóbb felismerik Jézus irgalmas jóságát irányukban.

Bár az elaggottak gondozása a természettől sok önmegtartóztatást kíván és talán kevésbé fényes tisztség, mint a tanítás vagy betegápolás, azért mégis sok édes örömet szerez annak, aki a legkisebb alkalmat is felhasználja, hogy jót tehessen e szerencsétlenekkel: A reszkető kezeket újból megtanítja keresztvetésre;

újából földidézi lusta emlékezetükben a *Miatyánkot* és *Üdvözlégy Máriát*; újraéleszti lelkükben az Üdvözítő ismeretét és szeretetét; megéreztetni velük Istennek végtelen jóságát a szegények iránt; lassacskán rábírtja őket hosszú életük vélkeinek megvallására; rendezti helytelen házassági állapotukat; megnyitja szemüket az örök világosság fényének. — Ezek a vigasztalásai ennek a tisztésnek. Nem érik-e meg a fáradságot és a vele járó önmegtartóztatást?

A Szeretet-leánya szenvedő életük utolsó keresztútján a jó Cyreneusi Simon szerepét játsza: segít neki fölvinni keresztjét és meghozni azokat az utolsó áldozatokat, amelyek megmentik lelkét a végső órában. „Amikor a test a föld felé hajlik, — mondja Baunard az *Elaggottakról* írt szép könyvében, — a lélek emelkedik föl Istenhez.” Igen, fölemelkednek majd elaggottaink, ha a Szeretet Urára támaszkodva megtanítjuk őket a bizalom és szent örömadás titkaira...

Nagyon vigasztaló az is, hogy ebben a tisztségben nem érheti csalódás a nővért. Tényleg, a gyermekek nevelése, az ifjúság oktatása, az igazság megtanítása igen kedves feladatok ugyan, de mindenkor bizonyos nyugtalansággal járnak. Vajon biztosak lehetünk-e abban, hogy gyermekeink hívek maradnak azokhoz az elvekhez, amelyeket zsenge korukban beléjük véstünk? Az kétségen kívül áll, hogy nem vetünk hiába; a keresztény nevelés előbb vagy utóbb meghozza gyümölcsét. Mindamellett féltésünk kell őket a világ veszélyeitől s az élet nehézségeitől. Valóságos anyai gyötrelmeken megyünk nem egyszer keresztül.

Az elaggottakkal azonban ellenkezőleg áll a dolog. Ilyféle csalódás nem érheti a nővért. Ha elérte, hogy meggyónják bűneiket, hogy megbocsássanak az ellenük vétetteknek, ha visszaállíthatta lelkükben az édes Szűzanya tiszteletét, akkor nyugodt és boldog lehet, mert kezükbe adta a mennyországba szóló útlevelüket. Tudja, hogy az örök Bíró — tekintetbe véve szenvedéseiket és jóakarataikat, — irgalmasan fogadja őket e szavakkal: Ne félj jó és hű szolgálóm, menj be Urad örömébe! S akkor nem sajnálja már sem fáradságait, sem áldozatait, sem pedig azokat az alacsony szolgálatokat, amelyekkel megtalálta az utat ez öreg szívekhez.

Hiszen ennek a szegénynek egyedüli családtagja most már az az irgalmasnővér, aki haláltusájában gyámolítja, holttestét felöltözteti, a temetőben szenteltvizet hint koporsójára. Nem hiába

szólította őt életében csak úgy családiásan, de szívből, nagypapának, nagymamának.

Boldog Katalin nővérünkkel együtt ő sem ismert más törekvést, mint hogy a végső órára valamennyiük számára biztosíthassa a katolikus Egyház vigasztalásait. A Jó Pásztorral együtt kereste az eltévedt juhocskát. Örvend most már, mert tudja, hogy szegényei lesznek odafent az ő jutalma és koronája. „Amit egynek a legkisebbek közül tesztek, nekem tettétek!”

A szatmári nővérek eredete.

Szent Vince korában.

Éppen nem céltalan reánk nézve, ha ezzel is foglalkozunk, mert legtöbbször ama teljesen téves véleményen voltak eddig, hogy a szatmári Irgalmasnővérek fölünk szakadtak el. Az alábbiakban meglátjuk, hogy éppúgy, mint a Gráchoz tartozott osztráknővérek, a szatmári nővérek is közös gyökérből származtak. Míg azonban az első b. emlékü Brandis anya buzgólkodása folytán a párisi Anyaházzal egyesültek, ők ezt az ideig még nem tették, bár szent Alapítóinkat tisztelik Védőszentjükül és az ő szabályait fogadták is el.

Lássuk tehát eredetüket.

Amikor Szent Vince a XVII. század harmincas éveiben megalapította a Szeretet-leányainak társulatát, ugyanazon időben többen is vállalkoztak arra, hogy a Szent Vince által köztudatba vitt szeretet fenséges és nagyszerű gondolatát nem csak Franciaországban, hanem az egész világon hirdetik és terjesztik a szegény és elhagyott társadalmi rétegek fölemelésére. Szent Vince korában számtalan más társulat sarjadt ki francia földön, amelynek tagjai különböző viseletben, de mégis egy cél felé törve dolgoztak azon, hogy az évek hosszú során át tartó háborúktól letarolt francia, sőt elzászi területen gyakorolják a szeretetet a szegényekkel és betegekkel szemben.

A század második felében sem szűnt meg a karitatív intézményeket ellátó társulatok keletkezése. Erre az időszakra esik a *chartres-i* (sátré-i) egyházmegye területén létrejött és Szent Pálról nevezett nővérek keletkezése 1694-ben. Az isteni Gondviselés ezeket a nővéreket szemelte ki arra, hogy Szent Vince művei elterjedjenek kelet felé is; hogy Elzász-Lotharingia, német és osztrák területen gyökeret verjenek, sőt minálunk Magyarországon is évszázadokkal később gazdag virágzásnak örvendjenek.

Rohan püspök alapítása.

Rohan strassburgi püspök, kardinális, 1730-ban gondolt először arra, hogy francia területről *chartres-i* nővéreket telepítsen át egyházmegyéje területére.

A kardinális öt elzászi leányt küldött a *chartres-i* szemináriumba,

hogy onnét 1734-ben visszatérve hazájukba, ott is megindulhasson a szegények és betegek érdekében annyira szükséges karitatív munka. Ez az alapítás fontos és történelmi pillanat volt Elzász történetében.

Zabern — Blamont — Strassburg

Zabernben telepedett meg először a messze Chartres-ből ideköltözött hat nővér. Rohan kardinális különálló szívéllyel fogadta őket és nem csak a kezdet nehézségeiben állt mellettük, hanem később is gondviselő atyjuk lett. Ruhájuk a chartres-i nővérek durva gyapjából szőtt, szürke ruhája volt. És innen eredt a nép körében is elterjedt „szürke nénék” elnevezés.

Kezdetben öregeket és árvákat gondoztak, de városszerte ismert és szívesen látott betegápolók voltak.

Zabernből csakhamar három nővér szakadt el, hogy a lotharingiai hercegség területén fekvő Blamontban egy kórház vezetését vegyék át. A blamontiak örömmel látták a szegények szeretetéről messze ismert nővéreket és nem tagadták meg tőlük hálájukat és szeretetüket.

De már sokkal nagyobb jelentőséggel bír a nővérek strassburgi letelepülése. Itt kezdetben egy városi lelencház vezetését vették át a városi tanács meghívására. Strassburg határmenti fekvésénél fogva és mint katonai gócpont is vegyes és erkölcsi eléggé hírhedt lakosságú volt. 1749 februárjában nyílt meg a lelencház, ahol kezdetben hét nővér dolgozott, akik a házat Szent József oltalma alá helyezték.

A strassburgi lelencház megalapítása kezdete volt a társulati élet ölvirágzásának. Ezt a lendületet és életet a messze francia területről ideszakadt Pichard nővér vitte bele ügyes és okos vezetéssel a társulatba. A strassburgi intézet csakhamar anyaházzá lett. Így a strassburgi egyházmegye területén már három helyen is lelkes és fáradhatatlan szeretetmunka indult meg.

A forradalom ugyan végigsöpört az egyes vidékeken és itt-ott mint-ha megdöntéssel fenyegette volna a társulat életét, de a nyugtalan idők elmúltával 1823 után a strassburgi anyaházban mély gyökeret vert a társulat kidönthetetlen fája. Ágai messze nyúltak, szinte beárnyékolták egész Európát. A terjeszkedés első vonala Tirol, Bécs, Magyarországot, Horvátország felé mutat: de München és Bajorország területén is alkalmas talajra lelt az évszázadok viharaival hőiesen dacoló strassburgi kongregáció.

(Folytatjuk.)

Hitbuzgalmi lap. Megjelenik havonta, júl. - aug. kivételével. A kiadásért felel: Proiszl Angela tart. főn. Felelős szerkesztő: Áronffy Ferenc tart. ig. Nyomatott az „Irgalmasnővérek Házinyomdájában” Budapest. Felelős vezető: Laiszky Jenő.

Róma világosságában.

A család joga a neveléshez.

AZ ÚR JÉZUS JÁSZOLA.

Igazi neve Maria Maggiore-bazilika. Ama négy templom egyike, amelyeket a jubileumok alkalmával meglátogatnak. A többi között egy igen értékes ereklye van benne. A kis Jézus jászolának néhány deszkája van ott gazdagon aranyozott szekrényben. Állandóan öt lámpa ég előtte. Ez a drága ereklye húsvétkor a hívők tiszteletének tárgya, szent karácsony ünnepén pedig körmenetben hordozzák körül.

Illő dolog is, hogy a Szentséges Szűz tiszteletére szentelt legnagyobb templom őrizze Jézus gyermekségének és a szent Családnak emez értékes emlékét, amelyet oly szívesen tekintünk a keresztény családok példaképének, amelyek nevelői hivatását XI. Pius pápa Őszentsége is fényesen elismeri a következőkben.

Az Egyház nevelői hivatásával — írja, — csodálatosan megegyezik a család nevelői hivatása, mert mind a kettő Istentől származik. A természet rendjében Isten tényleg a családba ültette be a termékenységet, az élet okát, ennél fogva az életre való nevelés okát is a tekintéllyel, a rend forrásával együtt.

Vizsgáljuk meg tehát a család nevelési jogának jellegét önmagában véve és a polgári és egyházi társadalom szempontjából is.

1. A család nevelői hivatása megelőzi az Államét.

Szent Tamás, az angyali doktor így fejezi ezt ki.

... A család tehát közvetlenül a Teremtőtől nyerte a megbízást és ennél fogva a jogot is, hogy a gyermeket nevelje. S ez a jog elidegenít-

